Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

21 501-30 Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 340 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2014

Hierbij bied ik u, mede namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het verslag aan van de Raad voor Concurrentievermogen van 4 en 5 december 2014. De Raad bestond uit een deel over interne markt en industrie (4 december), een deel over ruimtevaart en een deel over onderzoek (beiden op 5 december).

Tijdens het deel over interne markt en industrie heeft de Raad algemene oriëntaties aangenomen over de richtlijn pakketreizen en geassisteerde reisarrangementen, de verordening over kabelbaaninstallaties en de verordening over persoonlijke beschermingsmiddelen. Daarnaast zijn twee debatten gevoerd, over de versterking van de interne markt en over het industrieel concurrentievermogen. Over het industrieel concurrentievermogen heeft de Raad tevens conclusies aangenomen, alsmede over betere regelgeving, toerisme en douane risicobeheer. Tijdens de lunch is gesproken over het investeringsplan van Commissievoorzitter Juncker.

In het deel van de Raad over ruimtevaart heeft een debat plaatsgevonden over het concurrentievermogen van de Europese ruimtevaartindustrie en zijn conclusies aangenomen over de toekomstige uitdagingen in het ruimtevaartbeleid.

Tijdens het onderzoeksdeel heeft de Raad een debat gevoerd over de actielijn *«Science with and for Society»*. De Raad heeft conclusies aangenomen over de Euro-mediterrane samenwerking (PRIMA), over het tweede voortgangsrapport over de Europese Onderzoeksruimte en over de Commissiemededeling «Onderzoek en innovatie: bronnen van toekomstige groei».

Onder het agendapunt «diversen» heeft het voorzitterschap de Raad op 4 december geïnformeerd over het productveiligheidpakket. Op 5 december is de Raad geïnformeerd over het BlueMed-initiatief, de

kst-21501-30-340
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2014

uitkomsten van de ministeriele ESA-Raad van 2 december, het belang van ruimtevaartexploratie en Copernicus. Het aankomend Lets voorzitterschap heeft in de Raad zijn programma toegelicht.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

INDUSTRIE EN INTERNE MARKT

Richtlijn pakketreizen en geassisteerde reisarrangementen

De Raad nam een algemene oriëntatie aan over het richtlijnvoorstel pakketreizen en geassisteerde reisarrangementen. Het Italiaans voorzitterschap onderstreepte dat in het huidige compromis een goede balans gevonden is tussen enerzijds het recht van de consument op een goede bescherming en anderzijds het zoveel mogelijk ontlasten van het mkb. Commissaris Bieńkowska markeerde het belang van een herziening van de vigerende richtlijn in het licht van de opkomst van internet. Dit leidt tot andere verkoopkanalen en business modellen.

Nederland gaf aan niet in te kunnen stemmen met het voorliggende compromis, met name vanwege de uitbreiding van het bereik van de huidige richtlijn met geassisteerde reisarrangementen, wat zal leiden tot hoge administratieve lasten. Ook een aantal andere lidstaten stemden tegen. Verder uitten een aantal lidstaten hun zorgen, waaronder op het punt van regeldruk, implicaties voor kleine bedrijven, de te brede scope, onduidelijke definitie van geassisteerde reisarrangementen en onduidelijke insolventiebepalingen. Er was echter geen blokkerende minderheid. Op basis van de algemene oriëntatie kan de triloog met het Europees parlement starten.

Verordening kabelbaaninstallaties

Het voorzitterschap gaf in een korte introductie aan dat het voorstel voor de Verordening voor kabelbaaninstallaties de bestaande richtlijn 2000/9/EG zal vervangen. Het voorstel beoogt de eisen voor het op de markt brengen van onderdelen en subsystemen voor kabelbaaninstallaties in lijn te brengen met het nieuwe wetgevingskader en de terminologie van het Verdrag van Lissabon. De Raad kwam zonder verdere discussie tot de algemene oriëntatie. Op basis hiervan kan de triloog met het Europees parlement van start gaan.

Verordening betreffende persoonlijke beschermingsmiddelen

Het voorzitterschap gaf in een korte introductie aan dat het voorstel voor de Verordening voor persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals bijvoorbeeld helmen, oordoppen, stofmaskers en handschoenen) de bestaande richtlijn 89/686/EG zal vervangen. De verordening beoogt de reikwijdte van de regels voor persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals nu opgenomen in de bestaande richtlijn, te vergroten en de eisen voor het op de markt brengen van de persoonlijk beschermingsmiddelen aan te vullen en in lijn te brengen met het nieuwe wetgevingskader.

Een enkele lidstaat bracht in dat het *impact assessment* van de Commissie onvoldoende aangaf waarom ook oven- en afwashandschoenen onder deze regeling zou moeten worden gebracht. Namens de Commissie reageerde Commissaris Bieńkowska dat het vooral van belang is dat de persoonlijke beschermingsmiddelen doen wat ze beloven: namelijk bescherming bieden. Het buiten de reikwijdte van de regeling laten zou onduidelijkheid opleveren en verwarring scheppen voor toezichthouders. Daarop kwam de Raad tot een algemene oriëntatie op basis waarvan de triloog met het Europees parlement van start gaan.

Industrieel Concurrentievermogen

Het voorzitterschap vroeg lidstaten tijdens het debat specifiek in te gaan op de rol van de Raad voor Concurrentievermogen bij het inbedden van

industrieel concurrentievermogen in alle beleidsterreinen (*mainstreaming*) en de rol van het mkb als het gaat om kansen en uitdagingen voor de Europese industrie, mede in het licht van het rapport van de mkb-gezanten (SME-Envoys).

Commissaris Bieńkowska kondigde aan te willen werken aan concrete voorstellen om de transitie naar de nieuwe economie te kunnen maken. Zij onderstreepte het belang van het mainstreamen van industrieel concurrentievermogen en een sterkere rol van de Raad voor Concurrentievermogen hierbij. De mkb-gezant van de Commissie, DG Callega, gaf aan dat belangen van het mkb sterker moeten worden meegewogen in *impact assessments* en lichtte het Envoy-rapport toe, dat ingaat op de uitvoering van de *Small Business Act*: er is blijvende aandacht nodig voor toegang tot financiering, toegang tot markten, slimme regelgeving en het bijscholen van competenties en vaardigheden. Hij markeerde dat tot 15 december 2014 een consultatie loopt over mkb-beleid.

De meeste lidstaten benadrukten, net als Nederland, het belang van de Raad voor Concurrentievermogen om voorstellen te screenen op impact op het concurrentievermogen en waar relevant ook aanbevelingen te doen richting andere Raadsformaties. Een tweetal lidstaten verzocht de rol van andere Raadsformaties te respecteren en vroeg aandacht voor andere elementen als consumentenbescherming en milieu naast concurrentievermogen. Diverse lidstaten verzochten de sectorale dimensie van concurrentievermogen mee te nemen in uitwerking van beleid. Nederland wees, net als enkele andere lidstaten, op de toenemende verwevenheid van industrie en diensten en het belang van een ambitieuze interne markt agenda om het industrieel concurrentievermogen te stimuleren. Het rapport van de mkb-gezanten werd breed verwelkomd. Het *«think small first»*-principe moet volgens de lidstaten voorop blijven staan. Vooral training en vaardigheden en toegang tot financiering werden genoemd als belangrijke thema's om in Raadskader te bespreken en uit te werken. Nederland benadrukte het concept van «*smart industries»* verder te willen ontwikkelen en mee te nemen in het Europese industriebeleid, vooral door rekening te houden met verdergaande digitalisering en de ontwikkeling van nieuwe business modellen.

Het voorzitterschap sloot het debat af met de opmerking dat een vernieuwde *Small Business Act* noodzakelijk is, samen met de aanstaande Roadmap met prioriteiten voor het industriebeleid. De Raadsconclusies werden vervolgens aangenomen.

Versterking van de interne markt

Het voorzitterschap leidde het debat in door te verwijzen naar de strategische agenda van de Europe Raad, waarin versterking van de interne markt één van de topprioriteiten is. Het is van belang resterende obstakels weg te nemen en te zorgen voor een aantrekkelijk klimaat voor ondernemers, zodat de EU kan concurreren op de wereldmarkt.

Commissaris Bieńkowska refereerde aan het investeringsplan van Commissievoorzitter Juncker en het belang van de interne markt als één van de pijlers om het ondernemingsklimaat te verbeteren. Voorts gaf zij aan voornemens te zijn om in 2015 met een hernieuwde strategie voor diensten te komen, waarin de meest urgente maatregelen ten aanzien van het verwijderen van barrières geadresseerd zullen worden, met focus op een aantal sectoren met grote economische potentie. Daarbij noemde ze onder andere het faciliteren van grensoverschrijdende e-commerce, harmoniseren van (online) consumentenbescherming, pakketbezorging, e-overheid (onder anderen invoering van een *once-only* principe ten

aanzien van in te vullen formulieren voor ondernemers), aanbestedingen (nu nog te veel lokaal en te weinig gebruik van e-aanbestedingen) en de externe dimensie. Verder besteedde Bieńkowska aandacht aan het belang dat geldende regels in de praktijk ook daadwerkelijk moeten werken. Ze zal bezien hoe op dit punt verdere stappen gemaakt kunnen worden. Ze markeerde tot slot het belang dat de interne markt speelt in de *Annual Growth Survey*, via het Europees Semester en de landen specifieke aanbevelingen.

Binnen de Raad bestond brede consensus over het belang van verdere stappen ter versterking van de interne markt. Veel lidstaten gaven, net als Nederland, aan uit te kijken naar een ambitieuze en concrete dienstenstrategie. Er bleek brede steun te zijn voor een sectorale aanpak met focus op de sectoren met grote economische potentie. Genoemd werden met name de zakelijke dienstverlening en de bouw, maar ook netwerksectoren zoals vervoer en energie. Enkele lidstaten benadrukten het belang van diensten voor de industrie, aangezien een groeiend aandeel van banen in de industrie gerelateerd is aan diensten. Voorts benadrukten verschillende lidstaten het belang van verbetering en verbreding van het principe van wederzijdse erkenning, implementatie van bestaande wetgeving (met name de dienstenrichtlijn), *zero tolerance* in de handhaving alsook een sterkere rol van de interne markt binnen het Europees Semester en de landenspecifieke aanbevelingen. Tot slot schonken veel lidstaten, net als Nederland, aandacht aan de digitale interne markt, met nadruk op initiatieven gericht op het faciliteren van grensoverschrijdende e-commerce, investeringen in breedband, integratie van telecommarkten, verbeteringen op het vlak van e-government en modernisering van intellectuele eigendomsrechten.

Betere regelgeving

Het voorzitterschap wees op de Raadsconclusies als ambitieus en pragmatisch en gaf aan uit te zien naar de voorstellen die vicevoorzitter Timmermans in dit verband heeft aangekondigd. Nederland intervenieerde als enige lidstaat en onderstreepte dat het gebruik van externe expertise van belang is gedurende het gehele wetgevende proces. Niet alleen bij voorafgaande *impact assessments* door de Commissie maar ook bij amendementen van de Raad en het Europees parlement. Nederland suggereerde om in het kader van de onderhandelingen over een nieuw Interinstitutioneel Akkoord te bezien hoe dit kan worden vormgegeven. Commissaris Bieńkowska onderstreepte dat betere regelgeving zeer hoog op de agenda van de Commissie staat en wees op de goede bestaande toolbox, met onder andere i*mpact assessments*, consultaties en een een mkb-toets. Ze gaf aan dat de Commissie bereid is te kijken naar verdere verbeteringen, zoals het inbrengen van externe expertise bij het opstellen van *impact assessments*. Ze markeerde dat de Commissie samen met het Europees parlement en de Raad zal werken aan een update van een Interinstitutioneel Akkoord. De conclusies werden vervolgens zonder verder debat aangenomen.

Toerisme

Het voorzitterschap leidde het onderwerp in door kort terug te koppelen over het Europees Forum voor toerisme dat op 30 en 31 oktober 2014 door het voorzitterschap in Napels was georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst werd stilgestaan bij de mogelijkheden die digitalisering en innovatie biedt voor de sector in het algemeen en voor het opleiden van personeel in het bijzonder. Daarop werden de conclusies over de betekenis van cultureel, natuurlijk en maritiem erfgoed voor toerisme zonder verdere discussie aangenomen door de Raad.

Douanerisicobeheer

Het voorzitterschap leidde kort de Raadsconclusies in en gaf aan dat ze betrekking hebben op de Mededeling over de EU-strategie en het actieplan voor douanerisicobeheer. De Mededeling is gericht op het versterken van de integriteit van de toeleveringsketen en op het faciliteren van handel. In de conclusies worden de lidstaten opgeroepen om, hierin ondersteund door de Commissie, zowel de strategie als het actieplan uit de Mededeling te implementeren. Hierop werden de conclusies zonder verdere discussie aangenomen.

Lunchdebat: een investeringsplan voor Europa: Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI)

De informele lunchdiscussie stond in het teken van de Commissiemededeling «een investeringsplan voor Europa». Vicevoorzitter Katainen benadrukte dat het plan in samenhang moet worden gezien met gezonde overheidsfinanciën en structurele hervormingen. Katainen ging op verzoek van de lidstaten vooral in op het bestuur en de financiering van het Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI) en de rolverdeling bij het ontwikkelen van een projectenpijplijn. Zo maakte hij duidelijk dat een (vrijwillige) bijdrage van de lidstaten aan het EFSI wat de Commissie betreft niet meetelt voor de 3%-norm in het Stabiliteits- en Groeipact en dat er geen geografische verdeling komt van de beschikbare EFSI-fondsen. De lijst van projecten van de EU *Task Force* voor investeringen is vooral bedoeld als een catalogus, bestemd voor de private sector, van goed doordachte projecten die zich zouden kunnen lenen voor financiering vanuit het EFSI. De vicevoorzitter benoemde transport en breedbandinfrastructuur, onderzoek en innovatie, interconnectie van energienetwerken en schone en hernieuwbare energie als thema's waar EFSI een bijdrage aan zou kunnen leveren. Nederland heeft aangegeven de uitgangspunten van het investeringsplan van de Commissie te steunen, met name de samenhang met structurele hervormingen op nationaal en Europees niveau, versterking van de interne markt en gezonde overheidsfinanciën als voorwaarden voor een aantrekkelijk investeringsklimaat.

RUIMTEVAART

Concurrentievermogen van de Europese Ruimtevaartindustrie als een belangrijke motor van de Europese economie, Toekomstige uitdagingen in het Europese Ruimtevaartbeleid

Het Italiaanse voorzitterschap leidde dit deel van de Raad in door te refereren aan de succesvolle ESA-missie van Rosetta van 12 november jongstleden. De Raad wisselde van gedachten over het concurrentievermogen van de Europese Ruimtevaartindustrie als een belangrijke motor van de Europese economie en nam conclusies aan over de toekomstige uitdagingen en de zogenaamde opkomende prioriteiten («*emerging priorities*») in het Europese Ruimtevaartbeleid.

Namens de Commissie gaf Commissaris Bieńkowska aan in gesprek te zijn met de Europese ruimtevaartindustrie, waarbij zij zich richt op de leiderschapspositie en Europese onafhankelijkheid op het gebied van kritische technologieën door middel van grote vlaggenschipprogramma's, R&D-programma's en een samenhangend ruimtevaartindustriebeleid.

Diverse landen namen het woord en gingen onder andere in op het belang van goede EU-ESA relaties en het voorkomen van duplicatie van werkzaamheden. Verschillende malen werd gerefereerd aan een goed

verlopen *ESA Ministerial Conference* eerder die week in Luxemburg. Daarnaast kwam uit het debat naar voren dat kosteneffectiviteit een belangrijke voorwaarde is om het maximale uit ruimtevaarttoepassingen te halen. Ook werd benadrukt dat ruimtevaart- en industriebeleid iets is wat landen niet geïsoleerd kunnen doen: internationale en Europese samenwerking is hiervoor nodig. Een aantal lidstaten zag het belang van toepassingen van ruimtevaart op veel disciplines voor de maatschappij en de markt, zoals klimaat, transport en landbouw. Nederland heeft hierbij nog specifiek gewezen op de te verwachten meerwaarde van het Europese aardobservatieprogramma Copernicus, op het moment dat dit programma volledig operationeel zal zijn. Commissaris Bieńkowska herhaalde tot slot voort te willen bouwen op wat al bestaat en bereikt is, maar ook met frisse blik te willen kijken naar dit onderwerp.

ONDERZOEK

Science with and for Society

Het Italiaans voorzitterschap leidde dit onderwerp in. *»Science with and for Society»,* dat zich richt op de verbinding van onderzoek en innovatie met de maatschappij, kan alleen tot stand komen wanneer deze dimensie wordt geïntegreerd in beleid en alle stakeholders de verantwoordelijkheid delen. De onderzoeks- en innovatiewereld is het aan de samenleving verplicht om te voldoen aan de maatschappelijke behoeftes. Verder gaf het voorzitterschap aan dat Europa de mogelijkheid en de capaciteit heeft om deze uitdaging aan te gaan door acties in gang te zetten op Europees niveau maar ook door nationale agenda's op de Europese agenda af te stemmen.

Commissaris Moedas gaf in een reactie aan dat hij als een van de eerste activiteiten na zijn aantreden de conferentie in Rome over *Responsible research and innovation* bezocht had. Volgens de Commissaris moeten onderzoek, wetenschap en innovatie de samenleving dienen. De maatschappij moet worden geïnformeerd over de wetenschap en er bij betrokken worden. Dit betekent dat de thema's wetenschappelijke integriteit en ethiek, gender, wetenschapseducatie, wetenschapscommunicatie en *open science* van belang zijn en samenwerking binnen Europa gewenst is. Om de wetenschap te verbinden met de samenleving zijn wat hem betreft nadrukkelijk *open access* en *open science* nodig. Ook zou er vanuit de onderzoekswereld beter gecommuniceerd moeten worden, zodat ook de bijdrage van onderzoek en innovatie aan de economische groei bij een breed publiek bekend zou worden.

In hun interventies gaven de lidstaten aan de verbinding van onderzoek en innovatie met de maatschappij een belangrijk thema te vinden. Er werd door een aantal lidstaten gewezen op ethische kwesties die voortkomen uit onderzoek, andere interventies wezen op het belang van wetenschapscommunicatie. Onderwijs en het betrekken van jeugd bij wetenschap werd ook naar voren gebracht, en enkele lidstaten noemden het belang van *open access* en *open science* voor de verbinding tussen wetenschap en maatschappij.

Nederland gaf aan dat het vergroten van de maatschappelijke impact van de wetenschap één van de prioriteiten is van de recente Wetenschapsvisie. Nederland is er van overtuigd dat investeringen in onderzoek en innovatie bijdragen aan groei en het creëren van banen. Lidstaten zouden de verbinding van onderzoek en innovatie met de maatschappij in het nationale beleid moeten verankeren en die verbinding zou een vanzelfsprekendheid moeten worden voor onderzoekers. Dat doen we niet door nieuwe regels op te stellen of beleidsinstrumenten op te zetten. We

moeten onderzoekers hierin steunen door ze niet alleen af te rekenen op citatiescores, maar ook op impact op de maatschappij en op hun onderwijsinspanningen. Omdat de dialoog tussen wetenschap en samenleving ook om *open access* en *open science* vraagt, zijn deze onderwerpen voor Nederland bijzonder van belang.

Investeringsplan voor Europa: Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI)

Tijdens vrijwel ieder agendapunt van het onderzoeksdeel van de Raad werd veelvuldig gerefereerd aan het Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI) waarmee de nieuwe Commissie beoogt met behulp van een publieke bijdrage en private «leverage» 315 miljard EUR vrij te maken voor investeringen in de economie. Commissaris Moedas benadrukte in zijn interventies dat hij zich realiseert dat de Commissie voorstelt ten behoeve van het fonds 2,7 miljard EUR uit Horizon 2020 weg te halen, maar dat hij dit eerder als een kans ziet dan als een bedreiging. Het fonds zal Horizon 2020 complementeren en «vuurkracht» geven aan onderzoek en innovatie. Het fonds moet er toe leiden dat Europa van de huidige schuldeneconomie de overgang maakt naar een kenniseconomie. Hij zei er op te vertrouwen dat de Raad en het Europees parlement de kans grijpen om het fonds substantieel ten goede te laten komen van onderzoek en innovatie, de bronnen van onze toekomstige groei.

De meeste lidstaten, waaronder Nederland, steunden de oprichting en doelstellingen van het fonds, maar zijn wel benieuwd naar de criteria voor toekenning van budget aan projecten. Verschillende lidstaten waren er niet gerust op, en pleitten er concreet voor dat het uit Horizon 2020 weg te halen bedrag van 2,7 miljard EUR ook echt ten goede komt aan onderzoek en innovatie. Nederland pleitte er voor om te zorgen dat het fonds vooral ten goede komt aan de modernisering van de economie van Europa, zodat er een «nieuwe» economie ontstaat, gebaseerd op kennis, onderzoek, innovatie en onderwijs.

Euro-mediterrane samenwerking (PRIMA)

Het voorzitterschap sprak uit erg tevreden te zijn met het bereiken van Raadsconclusies over het *Partnership in Research and Innovation in the Mediterranean Area* (PRIMA). Dat initiatief is een samenwerkingsverband van een groep lidstaten in het Middellandse Zeegebied en moet zich gaan richten op onderzoek en innovatie rond de thema's voedsel en water. De Raadsconclusies erkennen volgens het voorzitterschap het werk dat de betrokken lidstaten al hebben verricht. Op basis van de conclusies kan de regio nu verder werken aan het initiatief om het uiteindelijk bij de Commissie in te dienen met het oog op deelname van de Unie via een zogenaamd «artikel 185-initiatief».

Een aantal lidstaten uit het Middellandse Zeegebied vroeg vervolgens het woord om de Raadsconclusies te verwelkomen en maakte van de gelegenheid gebruik om te benadrukken dat zij een artikel 185-initiatief de (enige) juiste vorm vinden voor de toekomst. Nederland erkende dat de uitdagingen waar het Middellandse Zeegebied voor staat alleen door een Europese aanpak opgelost kunnen worden. Grensoverschrijdende onderzoekssamenwerking is dan ook de juiste aanpak. Nederland gaf aan in te kunnen stemmen met de conclusies, omdat na onderhandelingen uit de tekst blijkt dat excellentie en toegevoegde waarde belangrijke criteria zullen worden bij de verdere ontwikkeling van het initiatief.

Ook laat de tekst de toekomstige vorm van het initiatief open, en blijft de Commissie het laatste woord houden over deelname van de Unie, en daarmee de inzet van EU-geld.

Eurocommissaris Moedas gaf tenslotte een uitgebreide toelichting op het standpunt van de Europese Commissie. De Commissie juicht het toe dat een grote groep landen het initiatief neemt om maatschappelijke uitdagingen samen aan te gaan. Dat voorkomt duplicatie en fragmentatie. Ook draagt samenwerking op het terrein van onderzoek en innovatie bij aan vrede en veiligheid in de regio. Tegelijkertijd is het van belang om het proces correct te laten verlopen en niet op voorhand een keuze te maken over de vorm die het initiatief zal moeten gaan aannemen, maar goed te verkennen wat de best passende aanpak kan zijn. Wanneer de lidstaten een voorstel indienen voor EU-deelname zal de Commissie dat beoordelen op focus, samenhang met al bestaande initiatieven en de criteria van Horizon 2020. De Commissie kan zich vinden in de Raadsconclusies, omdat die het belang van de samenwerking benadrukken, maar tegelijkertijd openlaten of en hoe de EU aan het initiatief zal deelnemen in de toekomst. De Raadsconclusies werden vervolgens door de Raad aangenomen.

Voortgangsrapport Europese Onderzoeksruimte

Het Italiaanse voorzitterschap lichtte de Raadsconclusies over het Voortgangsrapport van de Commissie over de Europese Onderzoeksruimte (ERA) toe. De ERA is een concept dat dateert uit 2000 waar sindsdien aan gewerkt wordt. In 2015 zal de Raad een Europese *Roadmap* aannemen om lidstaten te begeleiden in de verdere stappen die zij moeten nemen om daadwerkelijk de Europese ruimte te creëren voor onderzoekers, kennis en technologie die met de ERA beoogd wordt. De Raadsconclusies benadrukken het belang van elk van de ERA-prioriteiten, ook voor de *Roadmap*. Voor het bewaken van de voortgang van de ERA is het belangrijk continue de monitoring van de uitvoering ervan te verbeteren.

Namens de Commissie herhaalde Commissaris Moedas de belangrijkste conclusie uit het voortgangsrapport, die aangeeft dat de randvoorwaarden voor de ERA weliswaar op orde zijn, maar dat er nog steeds grote verschillen bestaan tussen de lidstaten. Zij zullen nu werk moeten maken van de verdere implementatie van de ERA. Moedas verwelkomt dan ook de Raadsconclusies die dat bevestigen. De lidstaten hadden geen verdere opmerkingen bij de Raadsconclusies over ERA, die vervolgens dan ook zijn aangenomen.

Onderzoek en Innovatie als bronnen van toekomstige groei

De Raad sprak vervolgens over de mededeling «Onderzoek en Innovatie: de bronnen van toekomstige groei», met het oog op het aannemen van Raadsconclusies. Het voorzitterschap constateerde dat dit belangwekkende conclusies zijn. De Europese Commissie, het Europees parlement en de Europese Raad erkennen hiermee dat onderzoek en innovatie cruciaal zijn voor groei en banen. Het gaat niet alleen om dit principe maar ook om de centrale boodschappen: er zijn hervormingen nodig om kwaliteit van nationale onderzoeks- en innovatie systemen te verhogen, het niveau van uitgaven aan onderzoek en innovatie moet verhoogd worden en de kwaliteit van die uitgaven moet omhoog. Er is bovendien behoefte aan beter meetbare uitkomsten. Vervolgens nam de Raad zonder interventies van lidstaten de Raadsconclusies aan.

DIVERSEN

Pakket Productveiligheid en markttoezicht

Het voorzitterschap gaf de stand van zaken weer op het productveiligheid-pakket, met daarin de Verordening markttoezicht op producten en de Verordening veiligheid van consumentenproducten. Het voorzitterschap heeft de Commissie gevraagd meer gegevens te leveren ten aanzien van de effecten van de verplichting voor markering van oorsprong op consumentenproducten. Commissaris Bieńkowska gaf aan dat de Commissie begin 2015 met meer informatie zal komen over dit punt.

BlueMed

Het Italiaans voorzitterschap gaf een toelichting op BLUEMED. Dit is een initiatief op het gebied van mariene en maritiem onderzoek en innovatie dat moet leiden tot «blue jobs» en groei in de mediterrane regio. Via een gecoördineerde aanpak tussen regionale, nationale en Europese investeringen moet fragmentatie en duplicatie worden voorkomen om het potentieel op dit terrein optimaal te kunnen benutten. Namens de Commissie gaf Commissaris Moedas aan dit initiatief belangrijk te vinden en vanuit de Commissiediensten de verdere ontwikkeling ervan te zullen blijven steunen.

Uitkomsten van de ministeriele ESA-Raad

Onder het punt diversen in het deel over ruimtevaart heeft Luxemburg, als voorzitter/gastheer van de *ESA Ministerial Conference*, de Raad geïnformeerd over de uitkomsten daarvan. Bij de *ESA Ministerial Conference* is een akkoord bereikt over de opvolger voor de Ariane-5 draagraket (de Ariane-6) en over de financiering van de EU-deelname aan het International Space Station (ISS). Ook is een resolutie aangenomen over de evolutie van ESA, inclusief de evolutie van de EU-ESA relaties.

Ruimtevaartexploratie

Het voorzitterschap had de Italiaanse astronaut Luca Parmitano uitgenodigd, om zijn ervaringen te delen over het belang van ruimtevaart voor zeer uiteenlopende activiteiten en toepassingen op aarde.

Copernicus

Namens de Commissie informeerde Commissaris Bieńkowska de Raad over de stand van zaken van het Europese aardobservatieprogramma Copernicus. In april 2014 is de eerste Sentinel gelanceerd en in een baan in de ruimte gebracht. In 2015/2016 zullen Sentinel-2A en Sentinel-3A voorbereid worden op lancering in 2016/2017. Het doel is om de Copernicus infrastructuur geleidelijk uit te breiden om de diensten beschikbaar te stellen in 2017.

Op 28 oktober 2014 heeft de Commissie met ESA een overeenkomst ondertekend over de voorgezette technische coördinatie van Copernicus gedurende de jaren 2014–2020.

Werkprogramma Lets voorzitterschap

Het aankomend Letse voorzitterschap informeerde de Raad over het werkprogramma. Letland wil op het terrein van de interne mark en industrie prioriteit geven aan groei en duurzaamheid. De focus zal liggen op het versterken van het industrieel concurrentievermogen, met

aandacht voor de *roadmap* die de Commissie naar verwachting begin 2015 zal presenteren en de mid-term-review van de Europa-2020 Strategie. Daarnaast is de versterking van de interne markt een speerpunt. Letland hoopt de harmonisatiewetgeving, zoals persoonlijke beschermingsmiddelen en kabelbaaninstallaties, als ook het dossier pakketreizen verder te brengen.

Met betrekking tot ruimtevaart heeft Letland aangegeven aandacht te willen geven aan verbetering van de Europese markt voor ruimtevaarttoepassingen en de verdere evolutie van EU-ESA relaties.

Letland gaf aan dat het zich voor het onderzoeksdeel van de Raad zal richten op vier prioriteiten: het versterken van de verbanden tussen de Innovatie Unie en de ERA, het verder brengen van de ERA via de ERA *Roadmap* en verbeterde *governance*, het ontsluiten van het Europese digitale potentieel voor snellere en bredere innovatie via open en data-intensief onderzoek en het bevorderen van het debat over *Science 2.0*. In Letland zal ook een beperkt aantal conferenties worden georganiseerd rond deze thema's. Ten slotte zal het Letse voorzitterschap tijdens de Raad in maart een discussie faciliteren over het investeringsplan van de Commissie, die als input zal dienen voor de later die maand te organiseren Europese Raad.

A-punten

In het licht van het AO over de Energieraad van 9 december informeer ik u graag dat Nederland bij het A-punt over de richtlijn brandstofkwaliteit zich heeft onthouden van stemming in de Raad. Inmiddels heeft het Europees parlement plenair ingestemd met het richtlijnvoorstel. Begin volgend jaar zal het voorstel terugkomen in de Raad. Op korte termijn ontvangt uw Kamer een brief van Staatssecretaris Mansveld over het proces rondom deze richtlijn.

Voor de goede orde informeer ik u, in vervolg op het Schriftelijk Overleg met Uw Kamer, dat de Raad ook conclusies over handhaving van intellectuele eigendomsrechten als A-punt heeft aangenomen. Het voorzitterschap had deze in een laat stadium op de A-punten lijst geagendeerd (16044/14, A-puntenlijst dd 3 december).

In de Raadsconclusies, die vooral procedureel van aard zijn, geeft de Raad onder andere aan ingenomen te zijn met de Mededeling «EU-actieplan Handhaving intellectuele eigendomsrechten» en wordt de Commissie aangespoord de maatregelen van dit EU-actieplan uit te voeren. Over de Nederlandse inzet ten aanzien van de Mededeling bent u geïnformeerd via het BNC-fiche [Kamerstuk 22 112, nr. 1911].